Улаан Арми болбол Берлин дээрэ илалтын туг мандуулба!

Бүгы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

№ 85 (4721) ПЯТНИЦА майн 4 1945 он

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэ

Дэлхэйе эзэлэгшэд гээшэбди гэжэ өөһэдыгөө тоолоһон гитлеровскэ зонхилогшод хахархай тэбшэтэй үлэшоо. Үхэсэ шархатаһан фашистска арьяатан һүүлшынгээ амисхаал гаргажа байна. Мүнөө зорилгомнай хадаа фашистска арьяатанай амииень таһалха—гансал ябадалда байна.

И. СТАЛИН.

Верховно Главнокомандалагшын

ПРИКАЗ

1945 оной Майн 1. *№ 20* *г. Москва*

Нүхэд улаанармеецүүд ба улаанфлотецууд, арми ба флодой сержантнууд ба старшинанууд, офицернүүд, генералнууд ба адмиралнууд!

Советскэ Союзай ажалшад!

Мүнөөдэр манай орон болбол ажалшадай уласхоорондын һайндэр болохо Майн Нэгые һайндэрлэжэ байна.

Энэ жэлдэ манай Эхэ ороной арадууд Майн Нэгэнэй Үдэрые Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай илалта түгэлдэрөөр дүүрэжэ байгаа оршон байдалда угтажа байна.

Москва ба Ленинград доро, Грозный ба Сталинград доро дайсанай сэрэгүүдтэ эсэргүү Улаан Армиин сохилдожо байһан хүндэ хүшэр саг үе үнгэржэ ошоо, дахин бусахаяа болёо. Мүнөө манай илалта түгэлдэр сэрэгүүд дайсанай зэбсэгтэ хүсэнүүдые Германиин центртэ, Берлинһээ холо саана, Эльба мүрэн дээрэ бута нэрьежэ байна.

Богонихон болзор соо Польшын, Венгриин, Чехословакиин ехэхэн хуби, Австриин нилээн ехэ хуби, Австриин столица—Вена сүлөөлэгдөө.

Энэ зуура Улаан Арми болбол немецкэ империализмын уургай болохо Зүүн Пруссиие, Помераниие, Бранденбургын ехэнхи хубиие ба Германиин столица—Берлинэй гол районуудые эзэлээд, Берлин дээрэ илалтын тугые мандуулба.

Улаан Армиин эдэ добтолгото байлдаануудай эсэстэ немецүүд хадаа гурба—дүрбэ һарын турша соо 800 мянга үлүүтэй солдат ба офицернүүдээ плендэ абтажа ба миллион шахууе алуулжа гээбэ. Мүн энэ үе соо Улаан Армиин частьнууд дайсанай 6.000 хүртэр самолёдуудые, 12.000 хүртэр танк ба самоходно ехэ буунуудые, 23.000-һаа үлүү полевой ехэ буунуудые ба ондоо түхэлэй угаа олон буу зэбсэг болон зэр зэмсэгүүдые буляан абаһан ба үгы хэһэн байха юм.

Эдэ байлдаануудта польско, югославска, чехословацка, болгарска ба румынска дивизинүүд Улаан Армитай нэгэн зэргэ ябажа хамтынгаа дайсанда эсэргүүсэн амжалтатайгаар добтололсожо ябаһаниие тэмдэглэхэ ушартай.

Улаан Армиин эрид шанга сохилтонуудай эсэстэ немецкэ командовани болбол бусад фронтнууд дээрэ бүхэли участогуудаа хооһолжо, советско-германска фронт дээрэ хэдэн арбаад дивизинүүдээ асаржа хаяха баатай болоһон байгаа. Энэ ушар байдал хадаа баруун тээ амжалтатай добтолго хүгжүүлхэдэнь манай союзнигуудай сэрэгүүдтэ туһалаа. Тиихэ зуура зүүн ба баруун тээһээнь немецкэ сэрэгүүдтэ эсэргүү нэгэн доро сохилтонуудые хэжэ; союзнигуудай сэрэгүүд ба Улаан Арми болбол немецкэ сэрэгүүдые бэе бэеһээнь таһалжа хоёр хуби болгон шуу сохёод, манай ба союзнигуудай сэрэгүүдэй нэгэн фронтдо ниилэхэ ябадалые бэелүүлжэ шадаа.

Энэ ушар байдал хадаа гитлеровскэ Германиин эсэс мүн байһандань ажаг һэжэг байхагүй.

Гитлеровскэ Германиин үдэрнүүд тоотой болоо. Тэрээнэй территориин хахадһаа үлүүнь Улаан Арми ба манай союзнигуудай сэрэгүүдээр эзэлэгдээ. Германи хадаа ажа амидаралайнгаа тон шухала районуудһаа хаһагдаба. Гитлеровецүүдэй гарта үлэһэн ажаүйлэдбэринь немецкэ армиие хүсэд хүрэхэ тооной буу зэбсэгээр, һомо хэрэгсэлээр ба горючаар хангаха хабагүй байна. Немецкэ армиин хүн зоной-нь резервнүүд шабхагдаа. Германи гүйсэд тусгаарлагдаад, хэрбээ тэрээнэй союзник—Японие тоологүй һаа, гансаарандаа үлэшоод байха юм.

Өөһэдынгөө этигэл найдабаригүй байдалһаа гараха аргаа бэдэржэ, гитлеровскэ авантюристнууд хадаа союзнигуудай лагерьта эб эмхигүй ябадал үүсхэхые шармайжа союзнигууд гушаа мэхэтэ aаша, хэхэ хүртэрөө элдэб бүхы фокусуудые үйлдэнэ. Гитлеровецүүдэй эдэ шэнэ жүүлиг аашануудай бүрин буруу һүрхэнь лабтай. Эдэ аашануудынь имагта немецкэ сэрэгүүдэй бутаран уналгые түргэдхэхэ байна.

Нэгэдэмэл нацануудай арминууд германска арадые хюдахаяа хүсэжэ байһан хэбэртэйгээр дэмы шалиг үгэ тараажа, фашистска худал хуурмаг пропаганда немецкэ арад зониие айлгадаг байна. Нэгэдэмэл нацанууд хадаа германска арадые үгы хэхэ гэһэн зорилго габинагүй. Нэгэдэмэл нацанууд болбол фашизмые, германска милитаризмые үгы хэхэ, дайнай гэмтэниие хатуугаар хэһээхэ ба бусад оронуудта ушаруулһан хохидолыень немецүүдээр харюулуулха байна. Гэбэшье, Нэгэдэмэл нацанууд болбол Германиин амгалан һууһан арад зониие, хэрбээ союзна сэрэгэй засагуудай эрилтэнүүдые тэдэнэрэй ханагтайгаар дүүргэхэ байбалынь, дайрахагүй ба дайрахашьегүй байна.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда советскэ сэрэгүүдэй туйлаһан гайхамшагта һайхан илалтануудынь Улаан Армиин баатарлиг хүсэ шадал ба тэрэнэй дээдэ зэргын сэрэгэй шадабари мэргэжэлые харуулба. Дайнай ябаса соо манай Эхэ орон хадаа манай арадай социалистическэ туйлалтануудые хамгаалжа шадаха ба Советскэ Союзай гүрэнэй интересүүдые хангажа шадаха эрхим зэргын кадрова армитай болоо.

Үзэгдөөгүй ехэ хэмжээтэй ба туйлай ехэ гарза тохёолдуулһан дайе дүрбэн жэл шахуу сагай турша соо Советскэ Союзай ябуулжа байбашье һаань, манай социалистическэ экономико бэхижэжэ ба ургажа байна, тэрэшэлэн немецкэ булимтарагшадаар тоногдоһон ба һандаргагдаһан аад. сүлөөлэгдэһэн областьнуудтахи ажахы амжалтатайгаар ба түргэнөөр һэргэн дэгжэжэ байна. Энэ хадаа агууехэ большевистскэ партяар зоригжуулагдаһан ба хүтэлэгдэһэн манай ороной хүдэлмэришэд ба колхознигуудай, советскэ интеллигенциин, эхэнэрнүүд болон залуушуулай героическа хүсэ зориг гаргаһанайнь аша үрэ мүн.

Германска империалистнуудаар үүсхэгдэһэн лэлхэйн дайн эсэстээ тулажа байна. Гитлеровскэ Германиин хүмэрилгэ—тон ойрын сагай хэрэг болонхой. Дэлхэйе эзэлэгшэд гээшэбди гэжэ өөһэдыгөө тоолоһон гитлеровскэ зонхилогшод хахархай тэбшэтэй үлэшоо. Үхэсэ шархатаһан фашистска арьяатан һүүлшынгээ амисхаал гаргажа байна. Мүнөө зорилгомнай хадаа фашистска арьяатанай амииень таһалха—гансал ябадалда байна.

Улаан Армиин ба Уһан-Сэрэгэй Флодой сэрэгшүүд!

Гитлеровскэ эшээн нүхэндэ һүүлшын штурм хэгдэжэ байна. Шиидхэхы байлдаануудта сэрэгэй шадабари ба шэн габьягай шэнэ үльгэр жэшээнүүдые харуулагты. Дайсаниие улам шангаар сохигты, тэрэнэй хамгаалгын газарые шадамараар хамха татагты, немецкэ булимтарагшадые мүрдэн хүреэлэгты, эсэргүүсэлтэеэ зогсоогоодүй сагтань забда зали үгэнгүй тэдэнэрые сохигты.

Түрэл газар нютагайнгаа хилын саада тээ ябахадаа, илангаяа һэрэмжэтэй байгты!

Советскэ сэрэгшын нэрэ түрэ ба хүндэ зэргые урдынхидаал адляар дээрэ үргэжэ ябагты!

Советскэ Союзай ажалшад!

Оролдосотой ба эсэшэ-сусашагүйгөөр ажаллажа, фронтдо али бүхы туһаламжа үзүүлхэ ябадалаа арбидхагты. Манай орондо дайн сэрэгэй ушаруулһан шархануудые түргэнөөр эдэгээн заларуулагты, манай советскэ гүрэнэй хүсэ шадалые үшөө дээшэнь үргэгты!

Нүхэд улаанармеецүүд ба улаанфлотецууд, арми ба флодой сержантнууд ба старшинанууд, офицернүүд, генералнууд ба адмиралнууд!

Советскэ Союзай ажалшад!

Майн Нэгэнэй Үдэрөөр дашарамдуулжа Таанарые советскэ правительствын ба манай большевистскэ партиин үмэнэһөө амаршалан, амар мэндэ хүргэнэм!

Фронт дээрэ Улаан Армиин туйлаһан түүхэтэ илалтанууд болон тылдэхи хүдэлмэришэд, колхознигууд ба интеллигенциин агууехэ амжалтануудай хүндэлэлдэ, бүхэ дэлхэйн ажалшадай һайндэрые тэмдэглэн —

ЗАХИРНАМ:

Мүнөөдэр, Майн 1-дэ, союзна республикануудай столицануудта: Москвада, Киевтэ, Минскдэ, Бакуда, Тбилисидэ, Ереванда, Ашхабадта, Ташкентдэ, Сталинабадта, Алма-Атада, Фрунзеда, Петрозаводскдо, Кишенёвто, Вильнюстэ, Ригадэ, Таллинда, тэрэшэлэн герой-городуудта: Ленинградта, Сталинградта, Севастопольдо ба Одессадэ—хорин дахин артиллериин буудалга хэжэ салют үгэхэ.

Манай хүсэн түгэлдэр Советскэ Эхэ орон мандаха болтогой!

Агууехэ советскэ арад, илагша арад мандаха болтогой!

Илалта түгэлдэр Улаан Арми болон Уһан-Сэрэгэй Флот мандаха болтогой!

Манай Эхэ ороной эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байхын түлөө байлдаануудта ами бэеэ үгэһэн геройнуудта хэтэ мүнхын алдар соло!

Гитлеровскэ Германиие эсэслэн бута сохихын түлөө, урагшаа!

Верховно Главнокомандалагша
Советскэ Союзай Маршал И. СТАЛИН.

Верховно Главнокомандалагшын

ПРИКАЗ

Улаан Армиин сэрэгүүдтэ ба Уһан-Сэрэгэй Флодто

Советскэ Союзай Маршал ЖУКОВАЙ команда доро ябаһан 1-дэхи БЕЛОРУССКА фронтын сэрэгүүд Советскэ Союзай Маршал КОНЕВОЙ команда доро ябаһан 1-дэхи УКРАИНСКА фронтын сэрэгүүдэй туһаламжатайгаар үсэд шанга үйлсын байлдаануудые хэһэнэйнгээ һүүлдэ немецкэ сэрэгүүдэй берлинскэ булэгые бута нэрьен һалгааха ябадалаа дүүргэжэ, мүнөөдэр, майн 2-то, немецкэ империализмын центр ба немецкэ агрессиин гуламта болохо Германиин столица БЕРЛИН городые бүхыдэнь эзэлэн абаба.

Берлинэй обороны начальник артиллериин генерал ВЕЙДЛИНГ ба тэрээнэй штаб түрүүтэйгээр городые хамгаалжа байһан берлинскэ гарнизон мүнөөдэр, 15 часта, эсэргүүсэлтэеэ зогсоогоод, буу зэбсэгээ хураажа плендэ ороо.

Майн 2-то 21 часта манай сэрэгүүд БЕРЛИН городто 70.000 гаран немецкэ солдат болон офицерые плендэ абаһан байна.

БЕРЛИНИИЕ эзэлэн абахын түлөө болоһон дайн байлдаануудта армиин генерал СОКОЛОВСКИЙ, генерал-полковник КУЗНЕЦОВ, генерал-полковник ЧУЙКОВ, генерал-полковник БЕРЗАРИН, генерал-лейтенант ЛУЧИНСКИЙ, генерал-лейтенант ПЕРХОРОВИЧ, генерал-лейтенант ЛУКЬЯНЧЕНКО, генерал-полковник ЧЕРЕВИЧЕНКО, генерал-лейтенант КАЗАНКИН, генерал-лейтенант ГЛАЗУНОВ, генерал-лейтенант РЫЖОВ, генерал-лейтенант ЖЕРЕБИН, генерал-лейтенант РОСЛЫЙ, генерал-лейтенант ТЕРЕШКОВ, генерал-лейтенант АНДРЕЕВ, генерал-майор БУКШТЫНОВИЧ, генерал-майор БЕЛЯВСКИЙ, генерал-майор КУЩЕВ, генерал-майор БАРИКОВ, генерал-майор ПЕРЕВЕРТКИН, генерал-майор РОГАЧЕВСКИЙ, генерал-майор БАТИЦКИЙ, генерал-майор ИВАРЕВ, генерал-майор ФИРСОВ, артиллериин генерал-майор ХЕТАГУРОВ, генерал-майор ШАТИЛОВ, генерал-майор ШАФАРЕНКО, генерал-майор СМИРНОВ, генерал-майор КОЗИН, генерал-майор КАРАПЕТЯН, генерал-майор КРАСИЛЬНИКОВ, генерал-майор ШУГАЕВ, генерал-майор ЗАЛЕЗЮК, генерал-майор СТАНКЕВСКИЙ, генерал-майор ПАНКОВ, генерал-майор ГЛЕБОВ, генерал-майор БАКАНОВ, генерал-майор ДУКА, генерал-майор СЕРЮГИН, генерал-майор ГАСПАРЯН, генерал-майор СОКОЛОВ, генерал-майор ДОРОФЕЕВ, генерал-майор СЫЗРАНОВ, генерал-майор ГАЛАЙ, генерал-майор ШКРЫЛЕВ, генерал-майор САФАРЯН, генерал-майор ВЫДРИГАН, генерал-майор БЕРЗЮК, генерал-майор МЫШКИН, генерал-майор КОРЧИКОВ, генерал-майор ТУРЧИНСКИЙ, генерал-майор ЕЕХИН, полковник АНТОНОВ, полковник ИВАНОВ, полковник ГЕРВАСИЕВ, полковник СОЛОВЬЕВ, полковник ШНИКОВ, генерал-майор ФОМИЧЕНКО, полковник СМОЛИН, полковник ВОРОБЬЕВ, полковник МАРЧЕНКО, полковник НЕГОДА, полковник АСАФОВ, полковник ШАЦКОВ, полковник РЫБАЛКА гэгшэдэй сэрэгүүд; танкова сэрэгүүдэй генерал-полковник БОГДАНОВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-полковник КАТУКОВ, генерал-полковник РЫБАЛКО, генерал-полковник ЛЕЛЮШЕНКО, танкова сэрэгүүдэй генерал-полковник НОВИКОВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант ОРЕЛ, генерал-лейтенант РАДЗИЕВСКИЙ, танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант КРИВОШЕЙН, танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант СУХОВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант БЕЛОВ, генерал-лейтенант ШАЛИН, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор БАХМЕТЬЕВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор УПМАН, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор САЛМИНОВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор СТОГНИЙ, генерал-майор ДРЕМОВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант КИРИЧЕНКО, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор ЮШУК, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор МИТРОФАНОВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор ВАЙНРУБ, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор АНИСИМОВ, полковник НИКОЛАЕВ, полковник БАБАДЖАНЯН гэгшэдэй танкистнууд; артиллериин генерал-полковник КАЗАКОВ, артиллериин генерал-полковник БАРЕНЦОВ, артиллериин генерал-лейтенант ШАМНИН, артиллериин генерал-лейтенант ПОЖАРСКИЙ, артиллериин генерал-лейтенант ИГНАТОВ, артиллериин генерал-лейтенант РОЖАНОВИЧ, артиллериин генерал-лейтенант КОЖУХОВ, артиллериин генерал-майор МОРОЗОВ, артиллериин генерал-майор КОСЕНКО, артиллериин генерал-майор ПЛАСКОВ, артиллериин генерал-майор ФРОЛОВ, артиллериин генерал-майор ЛИХАЧЕВ, артиллериин генерал-майор СНЕГУРОВ, артиллериин генерал-майор ЛЕБЕДОВСКИЙ, артиллериин генерал-майор КОЗНОВ, артиллериин генерал-майор БРЮХАНОВ, артиллериин генерал-майор ШЛЕПИН, артиллериин генерал-майор БОГДАН, артиллериин генерал-майор СЕРЕДИН, артиллериин генерал-майор КАМЕНСКИЙ, артиллериин генерал-майор ПОЛОСУХИН, артиллериин генерал-майор ПЕТРОПАВЛОВСКИЙ, артиллериин генерал-майор НИКОЛЬСКИЙ, артиллериин генерал-майор МЕНТЮКОВ, артиллериин генерал-майор ДОБРИНСКИЙ, артиллериин генерал-майор КРАСНОКУТСКИЙ, полковник САНТАЛОВ, полковник ПАСЬКО, полковник КОРЧАГИН, полковник ОВЕРЧЕНКО, полковник ЛЮБИМОВ гэгшэдэй артиллеристнууд; Улаантугта Днепропетровско флотилиин контр-адмирал ГРИГОРЬЕВ, 1-дэхи рангын капитан ЛЯЛЬКО гэгшэдэй корабльнууд ба частьнууд; авиациин главна маршал НОВИКОВ, авиациин главна маршал ГОЛОВАНОВ, авиациин генерал-полковник РУДЕНКО, авиациин генерал-полковник КРАСОВСКИЙ, авиациин генерал-лейтенант САВИЦКИЙ, авиациин генерал-лейтенант БЕЛЕЦКИЙ, авиациин генерал-лейтенант ТУПИКОВ, авиациин генерал-лейтенант ЛОГИНОВ, авиациин генерал-лейтенант СЧЕТЧИКОВ, авиациин генерал-лейтенант НЕСТЕРЦЕВ, авиациин генерал-лейтенант РЯЗАНОВ, авиациин генерал-лейтенант УТИН, авиациин генерал-майор ТОКАРЕВ, авиациин генерал-майор КРУПСКИЙ, авиациин генерал-майор КОРОВАЦКИЙ, авиациин генерал-майор СКОК, авиациин генерал-майор СИДНЕВ, авиациин генерал-майор ДЗУСОВ, авиациин генерал-майор СЛЮСАРЕВ, авиациин генерал-майор ЗАБАЛУЕВ, авиациин генерал-майор АРХАНГЕЛЬСКИЙ, полковник НИКИШИН, полковник СТАЛИН, полковник ПОКРЫШКИН, авиациин генерал-майор КОМАРОВ, полковник АЛЕКСАНДРОВИЧ гэгшэдэй лётчигууд, инженернэ сэрэгүүдэй генерал-полковник ПРОШЛЯКОВ, инженернэ сэрэгүүдэй генерал-полковник ГАЛИЦКИЙ, инженернэ сэрэгүүдэй генерал-майор МАРЬИН, инженернэ сэрэгүүдэй генерал-майор ТКАЧЕНКО, инженернэ сэрэгүүдэй генерал-майор ФУРС, инженернэ сэрэгүүдэй генерал-майор АРЧЕВИЧ, инженернэ сэрэгүүдэй генерал-майор ЖИРОВ, полковник БЕЛЬСКИЙ, полковник КАМЕНЧУК, полковник ПОЛУЭКТОВ гэгшэдэй сапёрнууд; хэлхээ-холбооной сэрэгүүдэй генерал-лейтенант МАКСИМЕНКО, хэлхээ-холбооной сэрэгүүдэй генерал-лейтенант БУЛЫЧЕВ, хэлхээ-холбооной сэрэгүүдэй генерал-майор АКИМОВ, полковник ЧЕРКАСОВ, полковник ФАЛИН, полковник СМОЛИЙ, полковник ЗАХАРОВ, полковник ПЛОТКИН, полковник БОРИСОВ, полковник ОСТЕРЕНКО, гүрэнэй аюулгүйе хамгаалгын подполковник ВАКИШ, гүрэнэй аюулгүйе хамгаалгын подполковник ГРИБ гэгшэдэй хэлхээ-холбоошод шалгаржа гараба.

Илгажа туйлаһан илалтые тэмдэглэхын тулада, БЕРЛИНИИЕ эзэлэн абахын түлөө болоһон дайн байлдаануудта үлэмжэ ехээр шалгараһан соединенинүүд ба частьнуудта «БЕРЛИНСКЭ» гэһэн нэрэнүүдые олгожо орденуудаар шагнагдахаар табиха.

Мүнөөдэр, майн 2-то, 23 час 30 минутада БЕРЛИНИИЕ советскэ сэрэгүүдэй эзэлэн абаһан түүхэтэ ушаралые хүндэлжэ манай Эхэ ороной столица МОСКВА болбол 1-дэхи Белорусска ба 1-дэхи Украинска фронтнуудай шэн габьяата сэрэгүүдтэ гурбан зуун хорин дүрбэн ехэ буугаар хорин дүрбэ дахин артиллериин буудалга хэжэ Эхэ оронойнгоо үмэнэһөө салют-мэндэ хүргэхэ байна.

Онсо һайн дайшахы ябуулганнуудые хэһэнэй түлөө БЕРЛИНИИЕ эзэлэн абахын түлөө болоһон дайн байлдаануудта хабаадалсаһан 1-дэхи Белорусска ба 1-дэхи Украинска фронтнуудай сэрэгүүдтэ БАЯСХАЛАН ХҮРГЭНЭБ.

Манай Эхэ ороной эрхэ сүлөө болон бэеэ даанхай байхын түлөө байлдаануудта ами бэеэ үгэһэн геройнууд хэтэ мүнхэдөө алдаршаг!

Немецкэ булимтарагшад үхэжэ тонилог!

Верховно Главнокомандалагша
Советскэ Союзай Маршал И. СТАЛИН.

1945 оной майн 2. № 359.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Академик Капица Пэтр Леонидовичто Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэзэргэ олгохо тухай

Кислородые абаха шэнэ трубиннэ методые научно ёһоор амжалтатайгаар зохёоһонойнь түлөө шэнгэн кислородые үйлэдбэрилхын түлөө хүсэтэ трубокислородно түхеэрэлтые байгуулһанайнь түлөө Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэзэргые ЛЕНИНЭЙ орден ба «ХАДУУР ба БАЛТА» гэһэн алтан медаль барюулгатайгаар академик КАПИЦА Петр Леонидовичта олгохо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль, 1945 оной апрелиин 30.

Германска радио Гитлер тухай

Майн 1-эй үдэшэлэн тээшэ германска радио болбол «фюрерэй главна ставкын» нэрэтэй мэдээсэлые тарааба, тэрээн соогоо майн 1-дэ хахад үдэрэй һүүлээр Гитлер наһа бараба гэжэ батална. Мэдээсэл соонь хэлэгдэхэнь хадаа, үшөө апрелиин 30-да Гитлер болбол өөрынгөө хэрэгые даагшаар адмирал Деницые томилбо гэжэ зааба.

Дениц болбол өөрынгөө үмэнэһөө Германиин арми болон арадта хандаба. Хандалга бэшэг соогоо гитлеровскэ пропагандын заншал болоһон мэхэтэй ба худал хуурмаг һанал бодолнууд дабтаглажа, антигитлеровско державануудай хоорондо хюмарал гаргаха болон неусуутэ «городууд болон тосхонуудаар гурим ба жаяг заршам хамгаалха» эрилтэ хэгдээл, үгэ дуугүйгөөр «өөрынгөө үүргые дүүргэхэ» гэнэ.

Нэрлэгдэһэн германска радиогой мэдээсэл болбол, багсаахада, фашистска худал хуурмагай шэнэ юумэ болоно гэбэл: Гитлерэй наһа бараһан тухай баталамжые германска фашистнууд тараажа, Гитлерые сэлгаһаань гаргажа ба нюуса байдалда оруулхые хүсэһэн ябадал болоно.

(ТАСС).

Хойрдохи Белорусска фронт. Амфиби гэжэ автомобильнууд аянда ябана.
Е. Копытын фото (ТАСС-эй фотохронико).

Советскэ Информбюроhоо

Майн 2-ой оперативна мэдээнhээ

Советскэ Союзай Маршал ЖУКОВАЙ командалга доро ябаhан 1-дэхи БЕЛОРУССКА фронтын сэрэгүүд, Советскэ Союзай Маршал КОНЕВОЙ командалга доро ябаhан 1-дэхи УКРАИНСКА фронтын сэрэгүүдэй туhаламжатайгаар, үсэд шанга үйлсын байлдаануудые хэhанэйнгээ hүүлдэ немецкэ сэрэгүүдэй берлинскэ бүлэгые бута нэрьен hалгааха ябадалаа дүүргэжэ, мүнөөдэр, майн 2-то немецкэ империализмын центр ба немецкэ агрессиин гуламта болохо Германиин столица БЕРЛИН городые бүхыдэнь эзэлбэ.

БЕРЛИНЭЙ оборонын начальник артиллериин генерал Вейдлинг ба тэрээнэй штаб түрүүтэй городые хамгаалжа байhан берлинскэ гарнизон майн 2-то 15 часта эсэргүүсэлтээ зогсоогоод, буу зэбсэгээ хуряажа плендэ ороо.

Майн 2-то 21 часта манай сэрэгүүд БЕРЛИН городто 70.000 гаран немецкэ солдат болон офицерые плендэ абаhан байна. Плендэ абтагдагшадай дунда БЕРЛИНЭЙ оборонын начальнигай дэргэдэхи тусхай даалгабариин генералнууд генерал-лейтенант Курт Беташ ба генерал-лейтенант Вальтер Шмидт-Данфеарт, ставкын түлөөлэгшэ вице-адмирал фосс, Берлинэй оборонын штабай начальник полковник Ганс Рехиор, 56-дахи немецкэ танкова корпусай штабай начальник полковник Теодорк-фон-Дифвинг гэгшэд бии. Мүн тэрэшэлэн пропаганда ба хэблэлэй талаар Геббельсын нэгэдэхи орлогшо философиин ба түүхын доктор Фриче, хэблэлэй хүтэлбэрилэгшэ философи ба түүхын доктор Клик, правительствын советник философиин ба түүхын доктор Хайнрихсдорф гэгшэд плендэ абтаба. Асуулта дээрэ Фриче болбол Гитлер, Геббельс ба генеральна штабай шэнээр томилогдоhон начальник, ябган сэрэгэй генерал Кребс гэгшэд бээз хардажа үхөө гэжэ мэдүүлбэ.

БЕРЛИНhЭЭ зүүн-урдуур 1-дэхи БЕЛОРУССКА ба 1-дэхи УКРАИНСКА фронтнуудай сэрэгүүд немецкэ сэрэгүүдэй хүреэлэгдэhэн бүлэгые усадхаха ябадалаа дүүргээ.

Энэ оршондо апрелиин 24-hөө майн 2 хүртэо болоhон байлдаануудай үедэ манай сэрэгүүд 120.000 гаран немецкэ солдат болон офицерые плендэ барижа абаа. Энэ үедэ немецүүд 60.000 гаран хүнүүдээ зүбхэн алуулжа гээhэн байна. Плендэ абтагдагшадай дунда 9-дэхи немецкэ армиие командалагшын орлогшо генерал-лейтенант Бернгард, СС-эй 5-дахи немецкэ корпусай командир генерал-лейтенант Эккель, СС-эй 21-дэхи немецкэ танкова дивизиин командир генерал-лейтенант Маркс, 169-дэхи немецкэ ябган сэрэгэй дивизиин командир генерал-лейтенант Радчий, ОДЕР дээрэхи ФРАНКФУРТ гэдэг хэрэмэй комендант генерал-майор Биль, СС-эй 11-дэхи немецкэ танкова корпусай артиллериин начальник генерал-майор Штраммер, авиациин генерал Цандер гэгшэд бии. Энэ үедэ манай сэрэгүүд 304 танк ба самоходно ехэ буу, 1.500 гаран полевой ехэ буу, 2.180 пулемёт, 17.600 автомашина, ондоо олон буу зэбсэг ба сэрэгэй зөөри буляан абаhан байна.

БЕРЛИНhЭЭ баруун хойгуур 1-дэхи БЕЛОРУССКА фронтын сэрэгүүд добтолгоёо үргэлжэлүүлжэ НОЙРУППИН, КИРИТЦ, ВУСТЕРХАУЗЕН, НОЙШТАДТ, ФЕРБЕЛЛИН, ФРИЗАК гэдэг городуудые байлдаатайгаар эзэлэн абаба.

2-дохи БЕЛОРУССКА фронтын сэрэгүүд добтолгоёо хүгжүүлжэ майн 2-то Балтиин далай дээрэхи немецүүдэй шухала уhан сэрэгэй базанууд ба томо портнууд болохо РОСТОК, ВАРНЕМЮНДЕ гэдэг городуудые, мүн тэрэшэлэн РИБНИТЦ, МАРЛОВ, ЛААГЕ, ТЕТЕРОВ, МИРОВ гэдэг городуудые ба АЛЬТЕНПЛЕН, РЕХТЕНБЕРГ, ФРАНЦБУРГ, ТРИБЗЕС, ЗЮЛЬЦЕ, ДАРГУН, ТЮРКОВ, ЯБЕЛЬ, ЦЕХЛИН, ГЕРЦШПРУНГ гэдэг томо hууриин газарнуудые эзэлэн абаа. Майн 1-эй байлдаануудта тус фронтын сэрэгүүд 5.450 немецкэ солдат болон офицерые плендэ абажа 78 самолёт, 178 полевой ехэ буу буляан абаба.

4-дэхи УКРАИНСКА фронтын сэрэгүүд Баруун Карпадта добтолгоёо үргэлжэлүүлжэ ПАСКОВ, ОРЛОВА, ДЕМБОБЕЦ, ГОРДЗИШУВ, ТУРЗОВКА, ДЛГЕ ПОЛЕ, ВЕЛИКОЕ РОВНЕ, ШТЯВНИК, ПАПРАДНО, МОДЛАТИН гэдэг томо hууриин газарнуудые байлдаатайгаар эзэлэн абаhан байна. Майн 1-эй байлдаануудта тус фронтын сэрэгүүд 5.000 гаран немецкэ солдат болон офицерые плендэ абажа, 196 полевой ехэ буу буляан абаа.

2-дохи УКРАИНСКА фронтын сэрэгүүд БРНО городhоо зүүгээр добтолгоёо үргэлжэлүүлжэ БРУМОВ, ВАЛАСШКЕ, КЛОБОУКИ, СЛАВИЧИН, ЛУГАЧОВИЦЕ, БРЖАЗУВКИ, УГЕРСКИ ГРАДИШТЕФ, НАПАЕДЛА гэдэг томо hууриин газарнуудые байлдаатайгаар эзэлэн абаа.

Фронтын ондоо участогууд дээрэ шухала хубилалтанууд болоогүй.

Майн 1-дэ 37 немецкэ танк гэмтээгдэhэн ба үгы хэгдэhэн байгаа. Агаарта болоhон байлдаануудта ба зенитнэ артиллериин буудалгаар дайсанай 10 самолёт унагаагдаба.

* * *

Манай авиаци Свинемюндедэ добтолго хэбэ

Майн 1-эй hүни манай хүнгэ бомбардировщигууд СВИНЕМЮНДЕЛЭХИ немецүүдэй сэрэгэй объектнуудтэ сохилто хэбэ. Тус сохилтын эсэстэ судоверфьдэ ба портдо хүсэтэ тэhэрэлгэнүүд, хойшолонтой олон хэhэг түймэр гараа.

АГУУЕХЭ ИЛАЛТЫН САЛЮТ!

Нүхэр Сталинай приказда харюу

Улан-Удын ажаүйлэдбэриин предприятинуудаар Верховно Главнокомандалагша Советскэ Союзай Маршал нүхэр Сталинай Майн Нэгэнэй түүхэтэ приказда зорюулагдаhан митинг болон суглаанууд үнгэргэгдэжэ байна.

Үсэгэлдэр Мяханай комбинадай бүхы цехүүдээр митингнүүд үнгэргэгдөө. Энээндэ хабаадагшад нүхэр Сталинай Майн Нэгэнэй приказ болон Улаан Армиин сэрэгүүдэй Германиин столица—Берлиние эзэлэн абаhан тухай мэдээсэлые халуун баяртайгаар дуулабад.

Консервнэ цехтэ нүхэр Гэробец гэгшэ Верховно главнокомандалагша нүхэр Сталинай приказ болон Улаан Армиин Берлиние эзэлhэн тухай мэдээсэл хээ. Удаань үгэ хэлэгшэд энэ түүхэтэ приказ болон Улаан Армиин айхабтар ехэ амжалтануудта харюу болгэн хамаг бүхы хүдэлмэриингөө түсэбүүдые болзорhоо урид эрхим шанартайгаар дүүргэхые уряалан цехынгээ коллективтэ хандаба. Колбасна цехтэ болоhон митинг дээрэ нүхэр Иванэв элидхэл хэбэ. Тус цехынхид мүн үйлэдбэриингөө түсэбые эрхим шанартайгаар дүүргэхэ уялгануудые абажа социалистическэ мүрысөөндэ шэнэ эршэтэйгээр оролсобод.

Чимит ЦЫДЕНДАМБАЕВ.

Илагшадта салют

Хоёр зуутаад
Абарга ехэ буунуудай,
Залинта дорюун
Салют мүнөө нэербэл.
Агуу Москвагай
Агалаг үнэр тэнгэри,
Алтан салюдай
Миллион галаар толорнол.

* * *

Илалтын тугые
Берлин дээрэ хадхааша,
Инаг Армиин
Баатар бэецүүд дуулагты;
Совет нарата
Эсэгэ баян Оронтнай
Салют мэндээ
Тандаа хүргэн байнал даа.

* * *

Эбхэрэн зэргэлэн
Огторгой дүүрэн бурхеегшэ
Энэ салюдай
Нангин улаан олод соо—
Арад олоной
Хэтын hайхан жаргалай
Ашата үнэн
Дүрсэ шарай харагдаа!

* * *

Илалтын тугые
Берлин дээрэ хадхааша
Инаг Армиин
Баатар бэецүүд дуулагты;
Маршал Сталин
Арадтаяа хамта таанадые
Магтан юрөөн
Амаршалан баясан байнал даа.

* * *

Солото Армидаа
Иимэ илалтадань туhалааша
Советскэ арадуудай
Шэн габьяа мандаг лэ.
Эсэгэ оронойнгоо
Эрхэ жаргал абарааша,
Эрхим баатарнуудай
Алдар соло мүнхэрэг лэ.

МАЙН 1 УЛААН ТАЛМАЙ ДЭЭРЭ

Фашизмда эсэргүү тэмсэжэ байгаа ажалшадай дайшалхы хүсэнүүдые хараха үдэр болохо Майн Нэгые Советскэ Союзай арадууд баясхалантайгаар ёhолон hайндэрлэбэ. Энэ хадаа сэрэгэй ба ажалай илалтануудай агуухэ hайндэр, манай социалистическэ Эхэ ороной хэлбэрилгүй хүсэн шадалые эли тодоор харуулhан демонстраци байгаа.

hайндэрэй шэмэгээр яларhан залуу, хабарай нарата Москва эртэ үглөөгүүр нойрhоо hэрээ. Хэдэн арбаад мянган москвагаархин столицын улицанууд ба талмайнууд тээшэ шармайнад. Бултанай хөөрэлдэхэ юумэ хадаа советскэ зэбсэгэй агуухэ илалтанууд тухай соносхон зарлаhан нүхэр Сталинай Майн нэгэнэй приказай юрын сэсэн үгэнүүд байна. Улаан Арми болбол Берлин дээрэ илалтын туг мандуулба..: Советскэ сэрэгүүд ба союзнигуудай сэрэгүүд Германиин центртэ ниилэбэ... Манай сэрэгүүд Берлинhээ холо саада тээ, Эльба мүрэн дээрэ дайлалдажа байна. Советскэ зэбсэгэй элэ гайхамшаг hайхан илалтануудта Улаан Армиин баатарлиг хүсэ шадал ба тылэй ажалшадай героическа амжалтанууд харагдаа.

... Улаан Талмай юрэ аад, hүртэй hайханаар шэмэглэгдэнхэй байба. Кремлиин ханануудай урда, ГУМ-эй байшан дээрэ советскэ арадай агуухэ вождьнууд Ленин ба Сталинай портредууд байна. Угаа ехэ бүд дээрэ: «Ажалшадай дайшалхы хүсэнүүдые хараха үдэр—Майн Нэгэн мандаха болтогой! Бүхы оронуудай ажалшад, гитлеровскэ Германиие гүйсэд бута сохихын түлөө тэмсэлдэ нэгэдэгты!» гэhэн үгэнүүд дүлэтэн харагдана. Түүхын музейгай байшан түг бүрхюурнуудаар шэмэглэгдэнхэй. Берлин дээрэ илалтын туг мандуулhан советскэ сэрэгүүдые амаршалhан үгэнүүд ягаа улаан бүд дээрэ бэшэгдэнхэй.

Парадай эхилхэhээ бүри урда хэдэн мянгаад хүнүүд айлшадай трибуные дүүргэнэ. Эндэ СССР-эй ба РСФСР-эй Верховно Соведүүдэй депутатууд, московско предприятинуудай стахановецууд—Улаан Армидаа hүртэ ехэ буунуудые шэрээн бүтээжэ байгаа столицын фабрика ба заводуудай солото хүнүүд байлсана. Айлшадай дунда—алдар солото советскэ сэрэгүүд, Советскэ Союзай Геройнууд, Волго ба Днепр дээрэхи, Висла ба Одер дээрэхи, Польшын, Чехословакиин ба Австриин газар дээрэхи байлдаануудта хабаадагшад бии... Энэ советскэ интеллигенциин гайхамшагта ажал ябуулагшад—Социалистическэ Ажалай Геройнууд, эрдэмтэд ба конструкторнууд, уранзураашад ба артистнууд, композиторнууд ба уранзохёолшод байлсана. Эндэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуухэ дайнда айхабтар ехэ баатаршалга хэhэн манай герой-арадай эрхим хүнүүд байна.

Дипломатическа корпусой, СССР-тэ hуугаа хари гүрэнүүдэй сэрэгэй миссинүүдэй членүүд, советскэ ба хари гүрэнүүдэй хэблэлэй корреспондентнууд байлсаба.

Спасска башниин часай hомонууд 10-да дүтэлнэ. Талмай дээрэ сэрэгүүд жэрын жагсаба. Баясхаланта ехэ номгон байдал. 9 час 55 минута. Тэрэ номгон байдалые нэрьеэ хүрьеэтэ оваци эбдэбэ. Мавзолейн трибуна өөдэ нүхэр Сталин гаража ерэхэлээрнь талмайн захаhаа заха хүртэр шууурган ехэ альга ташалганууд болобо. Улаан Талмай, бүхы Москва, бүхы манай агуухэ Эхэ орон энэ үедэ агуухэ вождь ба полководецоо, Улаан Армиин ба советскэ арадай түүхэтэ илалтануудые зоригжуулагша ба эмхидхэгшые амаршалан бодобо.

Нүхэр Сталинтай хамта трибуна дээрэ нүхэд Калинин, Ворошилов, Каганович, Микоян, Жданов Берия, Шверник, Маленков, Вознесенский гаранад. Мавзолейн доодо табсан дээрэ Улаан Армиин генералнууд байрануудаа эзэлнэд.

Талмай дээрэ суглараагшад болбол парти ба правительствын хүтэлбэрилэгшэдые, Улаан Армиин полководецуудые халуунаар амаршалнад.

Тэбхэр 10 час. Спасска үүдэнhээ парадые хүлеэн абагша Улаан Армиин генеральна штабай начальник армиин генерал А. И. Антонов гүйлгэн гараба. Парадые командалагша генерал-полковник Артемьевэй рапортые дуулан абаад, сэрэгүүдые тойрон амаршалжа эхилбэ.

—Нүхэд сэрэгшүүд, мэндэ амар!
—Амар сайн, нүхэр генерал!—гэhэн мянган дуута харюу зэдэлнэ.
—Таанарые Майн Нэгэнэй hайндэрөөр амаршалнам!

Энээнэй харюуда талмай дээрэ хэдэн дабхараар суурятан гараhан хүсэ ехэтэ «ура» нэрьенэ.

Тойроо дүүргэhээр нүхэр Антонов мавзолейн трибуна дээрэ гараба. «Булта шагнагты!» гэжэ хорин фанфаристнууд соносхол тараана. Генеральна штабай начальник сэрэгүүдтэ ба советскэ арадта үгэ хэлэжэ хандаба.

Манай хүсэн түтэлдэр советскэ Эхэ ороной, агуухэ советскэ илагша арадай нэрэ солые, илалта түгэлдэр Улаан Арми ба Уhан-Сэрэгэй Флодой нэрэ солые, агуухэ вождь ба полководец Верховно Главнокомандалагша Советскэ Союзай Маршал нүхэр Сталинай нэрэ солые дуулан дурдажа нүхэр Антоновай үгөө дүүргэхэдэнь, хүсэ ехэтэ «ура» ба нэрьемэ альга ташалгаар угтабад. Талмай дээгүүр hайндэрэй салют-мэндын буудалганууд нэрьенэ. Ехэ буунуудай нэрьеэн, «ура» хашхаралдаанууд, Гүрэнэй гимнын баясхаланта аялганууд—эдэ бултааран агуу гайхамшагтай хүсэн түгэлдэр симфони болон ниилэнэ.

Энэ хадаа мартагдашагүй минутанууд байгаа hэн. Тэрэ үедэ Улаан Талмай дээрэ байhан хүн бүхэн Эсэгэ ороноо, героическа арадаа, түрэлхи большевистскэ партияа магтажа омог баясхалантай мэдэрэлээр дүүрэhэн байгаа. Өөрынгөө соратнигуудаар хүреэлэгдэжэ, илалтые зоригжуулагша ба эмхидхэгшэ—агуухэ Сталинай байhан мавзолейн трибуна тээшэ бултанай нюдэн хандана.

... Парадые командалагша бэлбол баярай маршда бэлэдхэхые захирба. Барабаан дэлдэhэн абяанууд хүнхинэн гарана.

Московско гарнизоной частьнуудай баярай марш эхилээ. Тэрээниие Оборонын Арадай Комиссариадай нэгэдэмэл офицерскэ полк нээбэ. Улаан талмай дээрэ Ленинэй орденто ба Суворовой 1-дэхи зэргын орденто М. В. Фрунзын нэрэмжэтэ алдар суутай Улаантугта сэрэгэй академиин жагсаал гараба. Энэ академиhаа хэды олон гайхамшагта полководецууд hуража гараа гээшэб! Мүнөө тэрээнэй алдарта жагсаалда хэды олон герой фронтовигууд ябана гээшэб! Бултанайнь үбсүүндэ шахуу хэдэ-хэдэн дайшалхы эрденууд яларна.

Алхамаа шангадхан сэрэгэй академинуудай: Дзержинскын нэрэмжэтэ артиллерийскэ, Сталинай нэрэмжэтэ Улаан Армиин бронетанкова ба мотомеханизированнэ сэрэгүүдэй, Улаан Армиин агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй командно-штурманска составай, Жуковскиин нэрэмжэтэ агаарай-сэрэгэй, Куйбышевэй нэрэмжэтэ сэрэгэй-инженернэ, Ворошиловай нэрэмжэтэ химическэ хамгаалгын дайшалхы командирнууд-hурагшад Улаан Талмай дээгүүр үнгэрнэ. Энэ академинуудай hурагшад болбол ерээдүйн кадрова командирнууд, манай армиин эрхим хүнүүд мүн.

Главпурккагай бүхэ армиин сэрэгэй-политическэ дээдэ курснуудай, Улаан Армиин генеральна штабай тагнуулай дээдэ hургуулиин, агаарай десантна сэрэгүүдэй офицерскэ составые hургаха курснууд, ПВО-гэй сэрэгэй дээдэ hургуулиин, Сталинай нэрэмжэтэ физкультурын центральна институдай сэрэгэй факультедэй hурагшад баярай маршаар hубарин гаранад.

Уhан-Сэрэгэй училищын жэгдэ hайхан жагсаал бултанай нюдэ баярлуулна.

Улаан Талмай дээрэ—НКВД-гэй сэрэгүүдэй нэгэдэхи ба хоёрдохи мотобуудалгын дивизинүүдэй боецууд ба командирнууд гарана.

Мавзолейтэй зэргэ тэгшээр жагсаалаа барижа шэнэ шэнэ буудалгын частьнууд хойно хойноhоонь гаражал байна. Москва доро шэн габьяатайгаар туласалдаhан, немецүүдые Ленинград доро бута нэрьеhэн, агуухэ Сталинградска эпопейн үдэрнүүдтэ дайсанда эрид шанга сохилто хэhэн алдарта советскэ ябган сэрэгшэдые тэндэ байгаашад халуунаар амаршална. Советскэ ябган сэрэгшэ болбол дайнай үнэхөөр бодото ябуулагшан, дайнай ямаршье бэрхэшээлнүүдые дабаха шадалтай баатар мүн. Халуун шанга байлдаануудые хэжэ, фашистска арьяатанай араан шүдые хугна сохёод, Сталинградhаа Берлин хүртэр тэмсэн ябаа юм.

Гэнтэ альга ташалган нэрьешэбэ. Талмай дээрэ Суворовско училищын хүмүүжэгшэдэй хоёр батальон гаража ерэбэ. Эдэ эдир суворовецууд, Улаан Армиин ерээдүйн офицернууд манай ерээдүйн алдар соло хадаа гайхамшагта hайхан жагсаалаар үнгэрбэд. Эдир бага наhатайшье hаа элэнэрэй олониинь дайнай шэрүүн хатуугые үзэhэн байха юм. Эдэнэр Эсэгэ ба аханартаяа хамта партизанска тэмсэлдэ хабаадалсажа, тагнуулшад байhан шэн зориг ба hүбэлгэн бэрхэ байhанаараа суурхаhан байна.

... Талмай дээгүүр «Үнгэрhэн походуудай дуунай» танил аялга ханхинан гараба. Түүхын музейн зүгhөө түбэрэн хатарhан моритой түрүүшын хүн харагдаба. Энэ хадаа Буденныя нэрэмжэтэ морин сэрэгэй дээдэ hургуулиин начальник генерал-лейтенант Кириченко гэгшэ. Тэгшэ нягтаараа тодорhон морин сэрэгшүүд өөгүй тэбхэр жагсаалаар талмай дээгүүр үнгэрнэ. Моридынь тарган ба заhагдаhан. Олохон морин сэрэгшэдэй үбсүүндэ «Москвае хамгаалhанай түлөө» медальнууд. Манай алдарта морин сэрэгшүүд хадаа дайсанай тылнүүд дээр хэдэн олон шуран рейднүүдые хэжэ, дайсанай зам хэлхеэ hандаргажа, гитлеровецүүдые айлтан hүрдөөн сэхидог байгаа.

Морин сэрэгшэдэй hүүлээр морито артиллериин батарейнууд, тачанкатай пулемётно эскадронууд талмай дээрэ гарана. Иимэ түхэлэй сэрэгүүд өөрынгөө наhые үнгэрөө дүүргэжэ юм гэжэ гитлеровскэ тэнэг стратегууд тоолоhон юм. Тэдэнэй hанаашань буруу hүрэшөө. Манай сэрэгүүд мүнөөнэй дайнай үдэрнүүдтэшье тачанкын дайшалхы хүсые, тэрээнэй түргэн нугархайе, ямаршье, оршон байдалда байлдаанда бэлэн байдагые харуулаа.

Улаан Армиин хүсэн түгэлдэр техникын парад эхлэб калибрта артиллериие харуулжа эхилбэ. Гвардейскэ миномёдуудай үзэгдэхэлөөр хүн зон бахардан баярлажа хараба. Манай боецуудай «Катюша» гэжэ инагаар нэрлэhэн, арад бугэдэндэ суутай болоhон гвардейскэ миномёдууд элэ ябана. Манай эсэгэ ороной техникын эмгорхол болохо энэ хүсэтэ советскэ бууе москвагаархин Улаан Талмай дээрэ түрүүшынхиеэ хараба, ушарынь тэдэ «Катюшанууд» хушалтагүйгөөр ябаhан байгаа. Дайнай үдэрнүүдтэ советскэ конструкторнууд ба инженернүүдэй бүтээhэн энэ hүртэ ехэ буу гитлеровецүүдые айлган шэшэрүүлдэг байгаа юм.

Талмай дээрэ хүндэ артиллери гараба. 45 миллиметрын ехэ буу, танкда эсэргүү зенитнэ үхэр буунуудhаа эхилээд, айхабтар ехэ хүсэтэй холо буудалаг буунууд хүртэр бүхы түхэлэй ехэ буунууд зоной урдуур гарана.

Түүхын музейн байшанай саанаhаа бронетанкова ба механизированнэ сэрэгүүд хүдэлжэ эхилбэ. Броневигууд, автомашинануудта hууhан ябган сэрэгшүүд, парашютно-десантна частьнууд абяа шэмээгүйгөөр үнгэрнэ. Гэнтэ талмай шэшэрэн дорьбожо хүрьсэ нэрьеэгээр дүүрэнэ—тон ехэ хүсэтэй самоходно ехэ буунууд гаража ерэбэ. Эдэ буунуудай шадал хүсые дайсан болбол нюрган дээрээ нэгэтэ бэшэ үзэhэн байха юм. Эдэ буунуудай снарядууд немецкэ «тигрнүүдые» хамха бута, сүмэ соо сохижо жагсаалhаань гаргадаг юм. Немецкэ техникын ямаршье шэнэ зэбсэгүүд советскэ самоходконуудай сохилтонуудые тэсэн дабажа шадаагүй ба шадахашьегүй!

Дайшалхы техникын хүсэн түгэлдэр ба hүртэ ехэ маршые танкнууд дүүргэнэ.

Улаан Талмай дээгүүр хүсэ ехэтэ танкнуудай хоёр полк үнгэрөө. Тэдэниие тылэй ажалшад хүүлита омгорхолоор хараhан байха юм. Тэдэниие гансал танк байгуулагшад—конструкторнууд, хүдэлмэришэд, инженернууд дурлан хараа тэды бэшэ, мүн энэ хүсэн түгэлдэр техникые байгуулха ябадалда ажалайнгаа ба шөөсэлгынгөө хубитые оруулалсаhан бүхы советскэ хүнүүд баярлан хараба.

Трибунын урдуур танкнуудай гаража байха үедэ Улаан Талмай дээгүүр авиаци бии болобо. Хабарай сэнхир хүхэ огторгойдо түргэн хурдан истребительнүүд, штурмовигууд, бомбардировщигууд ниидэн гарана.

Мүнөө манай лётчигууд дайсаниие өөhэдынь эшээн соо бута нэрьехэ ябадалые дүүргэжэ Германиин тэнгэреэр байлдажа ябаха юм.

Мүнөө жэлэй майн нэгэнэй парадта хэдэн зуугаад самолёдууд хабаадалсаба.

1945 оной майн нэгэнэй парад болбол гайхамшаг ехэ, мартагдашагүй үзэгдэл мүн болобо. Энэ хадаа агуухэ Сталинай хүтэлбэри доро манай ороной түйлаhан гайхамшагта hайхан амжалтануудай парад мүн байба. Энэ хадаа ойртожо ерэhэн илалтын парад мүн!

Үндэр ургасын түлөө мүрысөөн

Республикын колхозуудаар хабарай тарилгын ябаса тухай БМАССР-эй Наркомземэй мэдээн

1945 оной майн 1.

Эзэлhэн hуури	Аймагууд	Эртын ороhото тарилгын түсэбэ дүүргэлтэ (проц).	Яровой тарилгын бүхы түсэбэ дүүргэлтэ (проц).
1.	Хэжэнгын	32.4	29.4
2.	Закаменай	31.6	27.0
3.	Тарбагатайн	29.0	24.3
4.	Сэлэнгын	27.3	20,2
5.	Ториин	25,5	20,5
6.	Мухаршэбэрэй	24.3	20.5
7.	Бичурын	24.1	20.0
8.	Хориин	23.5	21.2
9.	Иволгын	23.3	18,2
10.	Прибайкальска	19.1	14.5
11.	Кударын	18.9	15,5
12.	Заиграйн	16.0	13.2
13.	Кяхтын	15,5	12.1
14.	Б.Кударын	15.0	12,5
15.	Кабанскын	12.1	9.6
16.	Зэдын	11.5	8.5
17.	Яруунын	9.8	8.9
18.	Баргажанай	9.8	9.0
19.	Курумканай	4.5	4.3
20.	Түнхэнэй	2,4	2,2
	Хамта:	20.4	17,0

ХИЛЫН СААНА

ГИТЛЕРЭЙ ҮХЭhЭН ТУХАЙ ГЕРМАНСКА МЭДЭЭСЭЛНҮҮДТЭ АМЕРИКАНСКА КОНГРЕССЫН ЧЛЕНҮҮДЭЙ hАНАЛ

ВАШИНГТОН, майн 2. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствын Вашингтондохи корреспондентын мэдээсэхэнь хадаа США-гэй олонхи сенаторнууд-конгрессын членүүд Гитлерэй үхэhэн тухай мэдээсэлдэ этигэлгүйгөөр хандабад. Сенатор демократ Фуллбрайт (Арканзасын штат) Гитлерэй хэрэгые тушаан абахаар Дениццые томилhон ябадал болбол Геббельс Геринг, ба Гиммлер гэгшэдэй Германиhаа тэрьедэжэ, магад Испани хүтар ошоhон ухаатай байжа болоо гэжэ мэдүүлбэ.

ФЕЛЬДМАРШАЛ ФОН РУНШТЕДТЫЕ ПЛЕНДЭ АБАБА

ЛОНДОН, майн 2. (ТАСС). 7-дохи армиин дэргэдэ байhан, Рейтер агентствын корреспондентын мэдээсэхэнь хадаа Мюнхенhээ урагшаа 25 милиин газарта госпиталь соо баруун фронт дээрэхи германска зэбсэгтэ хүсэнүүдэй урдын главнокомандалагша фельдмаршал фон Рунштедт олдобо.

ХОЙТО ИТАЛИДАХИ ГЕРМАНСКА СЭРЭГҮҮД КАПИТАЛИРОВАЛБА

ЛОНДОН, майн 2. (ТАСС). Лондонско радиогой дамжуулхань хадаа сэрэгэй ябуулгануудай Дундада далайн театр дээрэхи союзнигуудай сэрэгүүдэй штаб болбол Хойто Италидахи германска сэрэгүүд капитулировалба гэжэ мэдээсэбэ. Капитуляци хэхэ тухай хэлсээн апрелиин 29-дэ баталагдаад майн 2-то хүсэндөө ороо. США-гэй президент Трумэн хадаа фельдмаршал Александерта ба генерал Кларкда энээн тушаа амаршалга эльгээбэ.

Лондонско радиогой ондоо нэгэ мэдээсэл соо иигэжэ хэлэгдэнэ: Премьер-министр Черчилль мүнөөдэр общинануудай палатада Италидахи германска сэрэгүүд капиталировалба гэжэ мэдүүлбэ. Энэ хадаа «саашанхи ябуулгануудта тоншье туhатай байжа болохо» гэжэ хэлээд, Италидахи союзнигуудай сэрэгүүдые Черчилль магтан дурдаба.

Харюусалгата редактор Ц. Г. ГАЛСАНОВ.

РЕДАКЦИ ба ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23, АТС—1-80; зам. ответ. редактора—7-39; ответ. секретаря—3.23; отделов: партийной жизни и промышленности—7-80, сельского хозяйства—6-03, писем и переводов—6-03 (2 зв); об'явлений—2-64 (2 зв)

Н—00345. Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР. Тираж 5500.